

Диалог за отбрана и демокрация: Укрепване на свободата

зала „Роял“, хотел „София Балкан Палас“, 11 ноември 2025 г.

Изказване на министър-председателя Росен Желязков

Уважаеми г-н Шентов,
уважаема г-жо Шулеруд,
уважаеми колеги министри,
Ваши превъзходителства,
уважаеми участници в *Диалога за отбрана и демокрация*,

Благодаря на Центъра за изследване на демокрацията за организацията на този важен форум „Укрепване на свободата“. Центърът от години е ключов партньор в анализа на геополитическите предизвикателства и в подкрепата за демократичните реформи в България и региона. Вашата работа, включително методологията „Кремълският наръчник“, ни помага да разкриваме и противодействаме на хибридните заплахи и икономическата принуда, които подкопават трансатлантическото единство.

Срещаме се във време, когато свободата и суверенитетът отново се оказват тясно свързани с демократичната устойчивост.

- За България именно на пресечната точка между **националния суверенитет и демократичната устойчивост** лежи ключът в защитата на доверието към институциите и на нашата обществена сплотеност.
- Само сплотени вътрешно и помежду си демокрациите могат да преодолеят заплахите от множество фронтове – от ревизионисткия съюз на Русия, Китай, Северна Корея и Иран, който оспорва западните принципи на демокрацията до продължаващата военна агресия на Русия в Украйна, съпроводена от саботаж, кибератаки и енергиен шантаж, насочен към дестабилизация на Европа.

Българското правителство е **ангажирано с укрепването на свободата**. Като центристка, евроатлантическа коалиция, ние приоритизираме европейската интеграция и защитата на демократичното бъдеще на Украйна. На 1 януари 2026 г. България ще стане член на Евронзоната – исторически момент с нулеви разходи за бизнеса и по-голяма конкурентоспособност, както подчертаха миналата седмица Изпълнителният директор на Международния валутен фонд, Кристина Георгиева и Президентът на Европейската централна банка, Кристин Лагард.

- Представяме **първия бюджет в евро с 3% дефицит**, една от най-добрите фискални дисциплини в Европа и инвестиции в отбрана.
- **Пълноправното членство на страната в Шенген** от началото на 2025 г. улеснява търговията. На 1 октомври 2025 г.
- **Съветът на Европа прекрати 26-годишния мониторинг** – признание за реформите ни в върховенството на закона и ясно разбиране, че това е обща кауза и непрестанна грижа, а не еднократна цел.
- Готови сме за членство в **Организацията за икономическо сътрудничество и развитие** и за по-нататъшна интеграция.

Както правилно отбелязва докладът на Центъра за изследване на демокрацията, сигурността на Европа не може да почива само върху ценности. Тя трябва да се подкрепя от капацитет за действие.

Европа трябва да приеме защитата на демокрацията като отбранителна политика на **три фронта**: институции, технологична база и ценности. Ние, в качеството си на **държава на източния фланг на НАТО**, имаме и отговорност, и възможност да превърнем Черно море не в разделителна линия, а в сигурна връзка между демокрации. България подкрепя усилията за разнообразяване на енергийните маршрути, укрепване на кибер-устойчивостта и интеграция на технологични иновации, защото вярваме, че това също е демократична защита.

България вижда **демократичните алианси като най-добрата ни защита** в един фрагментиран свят. Ние сме на предната линия на НАТО и ЕС, срещу както конвенционално, така и хибридно напрежение. Тази позиция ни дава специална роля - да свързваме региони и да изграждаме демократични партньорства.

Активно подкрепяме инициативи, които свързват демокрациите от ЕС и извън него, като **Инициативата „Три морета“**, **Европейската политическа общност** и нашето **сътрудничество с Норвегия** и други съмишленици. Тези платформи позволяват на по-малките държави да усилят гласа си, да обменят информация и да координират отговори срещу дезинформация, корупция и незаконно финансиране.

Демократичните алианси не са само за военна или икономическа сила; те са за взаимно доверие, споделени данни и технологии. България допринася за тези усилия, като засилва своята кибер дипломатия, подкрепя възстановяването на Украйна и подкрепя проекти за енергийна и транспортна свързаност, които правят нашия регион по-устойчив.

Гледайки стратегически, вероятно най-важното **дългосрочно инвестиционно направление** за бъдещата устойчивост на нашите страни за следващото поколение е **образованието за демократично и дигитално гражданство**. Следващото поколение ще защитава демокрацията не само с идеи, но и с технологична компетентност

Затова приоритизираме програми, които съчетават STEM и гражданско образование, обучения по дигитални умения и иновативни екосистеми, свързващи университети, стартиращи компании и публичния сектор. Пътят на България към еврозоната и Шенген също подкрепя нашите институции в европейското регулаторно пространство.

В крайна сметка, **укрепването на свободата** – каквато е темата на днешното събитие - означава създаването на граждани, които разбират както своите права, така и своите отговорности в дигиталната ера – хора, способни да различават истината от манипулацията и да използват технологиите, за да укрепват, а не да отслабват демокрацията.

Позволете ми да завърша с убеждението, че **нашият суверенитет е сигурен само когато гражданите ни имат доверие в своята демокрация**. Ако изградим увереност – във институциите, в партньорствата, в хората си – свободата ще победи.

Благодаря ви за вниманието.